

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет комп'ютерних наук,
управління та адміністрування
Кафедра публічного управління та
менеджменту природоохоронної
діяльності

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему: **Забезпечення розвитку підприємства на засадах диверсифікації діяльності**

Виконав студент групи У-41
спеціальності 073 Менеджмент
Мунтян Владислав Валентинович

Керівник канд.екон.наук, доц..
Головіна Олеся Іванівна

Консультант _____

Рецензент канд.екон.наук, доц.
Шевчук Ніна Сергіївна

ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет Навчально-консультаційний центр заочної освіти

Кафедра Публічного управління та менеджменту природоохоронної діяльності

Рівень вищої освіти бакалавр

Спеціальність 073«Менеджмент»
(шифр і назва)

Освітня програма Менеджмент
(назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри _____

Павленко О.П.

“19” квітня 2021 року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА

студенту(ці) Мунтян Владислав Валентинович
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Забезпечення розвитку підприємства на засадах диверсифікації діяльності

керівник роботи Головіна Олеся Іванівна к.е.н, доцент,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ОДЕКУ від “___” _____ 2021 року №___

2. Строк подання студентом роботи 07 червня 2021 р.

3. Вихідні дані до роботи матеріали періодичних видань, монографій, нормативно-правові акти, статті фахових збірників наукових робіт, матеріали сайтів Інтернет-мережі

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) 1.Теоретичні засади забезпечення розвитку підприємства на засадах диверсифікації 2. Діагностика організаційно-економічних передумов розвитку ТОВ «Убер» на засадах диверсифікації 3. Напрямки розвитку ТОВ «Убер» на засадах диверсифікації

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
Матриця впливу факторів макросередовища / мікросередовища на діяльність підприємства, Вплив п'яти конкурентних сил Портера на привабливість в сфері автоперевезень з позиції підприємства, Матриця SPACE для підприємства, Найоптимальніші витрат часу, для реалізації всіх напрямків, Карта стратегічних груп конкурентів у галузі

Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 19 квітня 2021 року

• КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Оцінка виконання етапу	
			у %	за 4-х бальною шкалою
1.	Робота з літературними джерелами	19.04-24.04.21	90	відмінно
2.	Робота над розділом 1 «Теоретичні засади забезпечення розвитку підприємства на засадах диверсифікації»	25.04-07.05.21	90	відмінно
3.	Робота над розділом 2 «Діагностика організаційно-економічних передумов розвитку ТОВ «Убер» на засадах диверсифікації»	08.05-19.05.21	90	відмінно
4.	Рубіжна атестація	11.05-15.05.21	90	відмінно
5.	Робота над розділом 3 «Напрямки розвитку ТОВ «УБЕР» на засадах диверсифікації»	20.05-03.06.21	90	відмінно
6.	Оформлення роботи	04.06-06.06.21		
7.	Здача роботи на кафедрі (п.4.1)	07.06.21		
	Інтегральна оцінка виконання етапів календарного плану (як середня по етапам)		90	відмінно

Студент

_____ Мунтян В.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ Головіна О. І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА НА ЗАСАДАХ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ.....	8
1.1. Розвиток сучасного підприємства: сутність та чинники.....	8
1.2. Диверсифікація як інструмент забезпечення розвитку підприємства.....	25
РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИХ ПЕРЕДУМОВ РОЗВИТКУ ТОВ «УБЕР» НА ЗАСАДАХ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ.....	37
2.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства.....	37
2.2 Стратегічний аналіз можливостей розвитку підприємства	55
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ТОВ «УБЕР» НА ЗАСАДАХ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ.....	68
3.1 Визначення можливих напрямків розвитку підприємства та механізмів їх реалізації.....	68.
3.2 Обґрунтування економічної доцільності реалізації запропонованих напрямків розвитку підприємства.....	77
ВИСНОВКИ.....	85
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	87

ВСТУП

Розширення продуктових сегментів найрізноманітніших сфер життя зробило людей дуже вибагливими, та змінило сам підхід до конкурування.

Сьогодні виграє той, хто дійсно має за мету вирішення проблем своєї аудиторії, хто прагне бути кращим у своїй ніші. Людям набридло бути обманутими та поставати для компаній лише, як гаманець, як бездушне джерело прибутку.

Людина є особистістю та у нормальному стані психіки завжди прагне до взаємовідносин, тому виграє та компанія, що дає покупцям ці самі людські відносини з поважністю, піклуванням та увагою до деталей, до бажань та проблем кожного покупця окремо.

Саме тому питання розвитку є більш ніж актуальним, розвиток означає давати клієнтам найкращий продукт, а не просто знижувати ціни. Диверсифікація дозволяє знайти нові шляхи до поліпшення існуючих та створення нових продуктів.

Теоретичні та науково-методичні основи в повній мірі розглянуті в роботах зарубіжних і вітчизняних авторів, а саме в роботах: І. Ансоффа, М. Паскье, А.А. Томпсона, Г.Я. , Г.І. Немченко, В.Г. Габаліс, В.Гоноплицкій, М.Д. Горинка, М.В. Міньковська, Ю. Б. Іванова, Г. Е. Цегла та інше. Праці цих учених присвячені таким питанням: збалансованість асортиментного портфеля, методи диверсифікації, особливості управління диверсифікованою фірмою, її фінансова стійкість.

Диверсифікація виробництва - один із способів знайти вихід з цих проблем зарахунок зниження витрат, ризиків і розширення сфери діяльності в напрямку більшого і більш стабільного попиту.

Розвиток стає можливим за рахунок вивчення сутності та чинників розвитку сучасного підприємства та диверсифікації як інструмента забезпечення розвитку підприємства. Для того щоб дійти доточки Б, потрібно

чітко розуміти точку А, тобто необхідно провести аналіз організаційно-економічних характеристик підприємства, його особливостей та ефективності розвитку, стратегії розвитку.

Очевидно, що проблемам диверсифікованості діяльності підприємств, що працюють в сфері інформаційного забезпечення транспортних послуг не приділяється уваги.

Тому виникає необхідність в удосконаленні різних механізмів посилення конкурентних переваг таких підприємств і пошуку нових підходів для надання їм стратегічних інструментів, які дозволили б досягти поставлених цілей в умовах швидких змін і нестабільності.

Метою кваліфікаційної роботи бакалавра є знаходження оптимальних шляхів розвитку підприємства на засадах диверсифікації діяльності.

Для досягнення мети були складені наступні завдання:

1. Розглянути теоретичні засади розвитку підприємства на засадах підприємства.
2. Провести діагностику організаційно-економічних передумов розвитку ТОВ «Убер» на засадах диверсифікації .
3. Розробити напрямки розвитку ТОВ «Убер» на засадах диверсифікації.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи бакалавра є Товариство з Обмеженою Відповідальністю «Uber».

Предметом дослідження є система принципів та управлінський інструментарій забезпечення розвитку ТОВ «Uber» на засадах диверсифікації діяльності.

Методи дослідження. Теоретичною і методологічною основою проведених досліджень стали наукові концепції і теоретичні розробки провідних вітчизняних і закордонних учених в царині конкуренції та розробки конкурентної стратегії. У процесі досліджень застосовувались: метод теоретичного узагальнення та порівняння, індукції та дедукції, системний

метод, метод синтезу та методи аналізу та динаміки.

Теоретична та практична цінність роботи полягає у об'єднанні і узагальненні матеріалів різних видань в одному документі та поглибленні власних знань стосовно предмету дослідження. Також, результати проведеного дослідження можуть бути використані вітчизняними підприємствами для підвищення ефективності експортної діяльності в сучасних умовах.

ВИСНОВКИ

Для ефективної роботи підприємства велике значення має рівень його розвиток. Розвиток як економічну категорію розглядали багато вчених. У загальному вигляді поняття „розвиток” можна визначити як зміну процесу або явища від простішого до складнішого.

Підприємство повинно планувати та забезпечувати свій розвиток на визначений час у майбутньому. Підсилення конкурентної боротьби на ринку, прискорення впровадження досягнень науково-технічного прогресу в практичну діяльність підприємств, процеси глобалізації утворюють умови стрімких змін у світовій економіці.

Загальні тенденції розвитку та зрушень у структурі світової економіки, боротьба за отримання та розширення часток ринку, процес глобалізації зі всіма його напрямками, економічна політика держави та внутрішні фактори підприємства, його потенціал прямо впливають на вибір шляху розвитку.

Для ефективного визначення шляху розвитку підприємства треба врахувати, як зовнішні, так і внутрішні фактори.

Ефективна стратегія розвитку не можлива без виявлення та опрацювання ключових переваг и недоліків в процесі реалізації диверсифікації діяльності компанії. Це означає, що компанія має втілювати стратегію диверсифікації з максимальною для себе вигодою та мінімальним ризиком, а саме обрати найкращий варіант для вкладення капіталу із найбільш можливим прибутком та забезпеченням фінансової стійкості організації. Одним із важливих моментів є знаходження ключових причин успіху і невдачі, які впливають на успішну реалізацію стратегії диверсифікації діяльності компанії.

Для забезпечення розвитку підприємства було запропоновано обрати один або декілька шляхів диверсифікації діяльності, а саме:

Розширення асортименту послуг з увагою до різних потреб різних категорій населення, покращення якості надання існуючих послуг для

закріплення лояльності існуючої аудиторії та покращення фінансової стабільності підприємства, освоєння нових напрямків діяльності, як доставка їжі, що не потребує в геть іншої матеріально-технічної бази, а надає широкі можливості для оптимального використання існуючих ресурсів, тобто отримання більшого прибутку за рахунок найменших витрат.

Для розробки та вибору оптимального шляху розвитку було розглянуто теоретичні засади розвитку підприємства шляхом диверсифікації.

За допомогою чого вдалось провести діагностику організаційно-економічних передумов розвитку ТОВ «Убер» на засадах диверсифікації. Було проведено SWOT-аналіз, ми проаналізували сильні і слабкі сторони мікросередовища, а також досліджуються можливості та загрози макросередовища компанії та PEST-аналіз за допомогою якого ми розглянули зміну зовнішнього середовища за чотирма основними напрямками та знаходження тенденцій і подій, які є невідконтрольні організації, але впливають на прийняття стратегічних рішень.

В роботі відображені показники конкурентоспроможності запропонованих напрямів розвитку, що дає нам можливість зробити висновок щодо ефективності обраних нами шляхів та зазначити їх корисність для розвитку організації.

Загальний коефіцієнт конкурентоспроможності підприємства 8,86. Аналіз коефіцієнта конкурентоспроможності організації буде потрібен для більш детальної оцінки ефективності обраної стратегії.

ТОВ «УБЕР» повинно використати стратегію диверсифікації, що передбачає розширення асортименту наданих послуг із одночасним освоєнням нових ринків.

Після реалізації нових напрямків диверсифікації діяльності, позиція підприємства «УБЕР» на карті стратегічних груп конкурентів, змінилась, так як у компанії збільшився асортимент послуг, а цінова політика фірми стала більш гнучкою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- a. Про зовнішньоекономічну діяльність [Електронний ресурс] : закон України [затверджено Верховною Радою УРСР 16 квітня 1991 р. №959-ХІІ] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/959-12> – Назва з екрану.
- b. Щербатюк Н. В. Методи кількісного обмеження в Україні / Н. В. Щербатюк, С. В. Чичирко // Юридичний вісник. – 2013. – №3(28). – С. 79-83.
- c. Рейтинги імпорту товарів в Україну. Ріст поставок електроенергії – в 20,5 раз (інфографіка) [Електронний ресурс] : Інтернет-портал «HUBS». – Режим доступу: <http://hubs.ua/economy/rejtingi-importa-tovariv-v-ukrainu-rost-postavok-elektroenergii-v-20-5-raz-infografika-65637.html> – Назва з екрану.
- d. Офіційний сайт Державної служби статистики України – Статистична інформація – Економічна статистика – Зовнішньоекономічна діяльність – Товарна структура зовнішньої торгівлі України (щомісячна інформація) [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/> – Назва з екрану.
- e. Офіційний сайт Державної служби статистики України – Статистична інформація – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/> – Назва з екрану.
- f. Гужовська Т. В. Забезпечення розвитку імпортової діяльності торговельно-посередницьких фірм [Електронний ресурс] / Т. В. Гужовська, І. С. Луценко // Актуальні проблеми економіки та управління : збірник наукових праць молодих вчених факультету менеджменту та маркетингу НТУУ «КПІ». – 2016. – №10. – Режим доступу: http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/66918/pdf_25 – Назва з екрану.
- g. Кириченко О. А. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності : підручник [Електронний ресурс] / О. А. Кириченко, ред. – 2-

- ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – Режим доступу: <http://westudents.com.ua/knigi/135- menedjment-zovnshnoekonomchno- dyalnost- kirichenko-OA.html> – Назва з екрану.
- h. Янковский Н. А. Повышение эффективности внешнеэкономической деятельности крупного производственного комплекса : Монография / Н. А. Янковский. – Донецк: ДонНУ, 2000. – 430 с.
- i. Дроздова Г. М. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності : Навчальний посібник [Електронний ресурс] / Г. М. Дроздова. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. –Режим доступу: <http://readbookz.com/books/34.html> – Назва з екрану.
- j. Стровский Л. Е. Внешнеэкономическая деятельность предприятия : Учебник / Л. Е. Стровский. – 5-е изд., перераб. и доп. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2011. – 498 с.
- k. Мостенська Т. Л. Основні аспекти формування та оцінки стратегії імпорту підприємств малого бізнесу [Електронний ресурс] / Т. Л. Мостенська, О.Ю. Карнаух // Проблеми системного підходу в економіці. 2011. – № 2. – Режим доступу: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/732/1/339.pdf> – Назва з екрану.
- l. Довгань Л. Є. Стратегічне управління : Навч. посіб. / Л. Є. Довгань, Ю. В. Каракай, Л. П. Артеменко. – 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 440 с.
- m. Seyoum, Belay. Export-import theory, practices, and procedures / Belay Seyoum. – Third edition. – New York, London: Routledge, 2014.– 644 p.
- n. Козак Ю. Г. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навчальний посібник / [Козак Ю. Г., Логвінова Н. С. та ін.]; за ред. Ю. Г. Козака, Н. С. Логвінової, М. А. Зайця. – 4-те вид., перероб. та доп. – К.: Освіта України, 2012. – 272 с.
- o. Беззубець Л.Л. Вплив конкуренції на становлення та розвиток соціально-ринкової економіки України / Л.Л. Беззубець // Економічний вісник ДВНЗ. –

2012. – № 18/1. – С. 184-189..

р. Мохненко А.С. Економічна сутність конкуренції і конкурентоспроможності: [Електронний ресурс]: / А.С. Мохненко // Таврійський

науковий вісник. Науковий журнал, 2010. – Випуск 68. – Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/Chem_Biol/Tavriv/2010_68/68_28.pdf

q. Рибаківа О.В. Конкуренція і конкурентоспроможність: економічна сутність та фактори підвищення: [Електронний ресурс]: / О.В. Рибаківа // Науковий вісник академії муніципального управління. – 2009.

– Серія «Економіка». – Випуск 7. – Режим доступу: http://www.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/2009_7/09rovaiif.pdf.

г. Салип Ю.О. Генезис сутності конкурентоспроможності підприємства / Ю.О. Салип // Всеукраїнський науково-виробничий журнал «Сталий розвиток економіки». – 2012. – № 4 (14). – С. 74-78.

s. Чернуха І.В. Еволюція підходів щодо визначення конкуренції: теоретичні аспекти / І.В. Чернуха // Науковий вісник Буковинської державної фінансової академії. – 2011. – № 2 (21). – С. 350-357.

t. Герчикова І. Н. Менеджмент : Учебник [Електронний ресурс] / І. Н. Герчикова. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 1995. – Режим доступу: <http://interservis.info/lib/i5/> – Назва з екрану.

u. Босак А. О. Класифікація організаційних структур управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства / А. О. Босак, Р. З. Дарміць, В. А. Босак // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – 2010. – № 691. – С. 26-35.

v. Багрова І. В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств : Підручник [Електронний ресурс] / І. В. Багрова, Н. І. Редіна, В. Є. Власюк, О. О. Гетьман. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – Режим доступу: <http://readbookz.com/pbooks/book-35/ua/> – Назва з екрану.

w. Барабась Д. О. Конкурентні стратегії підприємства / Д.О. Барабась //

Стратегія економічного розвитку України: Науковий збірник.

– Вип. 2-3. – К.: КНЕУ, 2010. – С. 201-208

х. Брінь, П.В. Диверсифікація господарської діяльності підприємств / П.В.Брінь, Л.О. Переходова // Вісник НТО «ХП».Серія: Актуальні проблеми розвитку українського суспільства. – 2013. – 69 (1042). – С.172–175.

у. Большой экономический словарь / [под ред. А. Н. Азрилияна]

– 4-е изд., перераб. и доп. – М.: Институт новой экономики, 2009.–1248 с.

z. Довгань Л.Є., Мохонько Г.А., Бояринова К.О., Малик І.П.. Управління проектами. Методичні вказівки до виконання та захисту курсової роботи . – К.: НТУУ «КПІ», 2013. – 46 с.

aa. Глисин Ф. О Конкурентоспособность промышленных предприятий / Ф. Глисин, Г. Воронина // Экономист. – 2014. – N 6. – С. 17-22.

bb. Фасхиев Х. Модель управления конкурентоспособностью предприятия / Х. Фасхиев // Проблемы теории и практики управления. – 2015. –N 2. – С. 69-81.

cc. Цогла О.О. Становлення диверсифікаційних процесів у діяльності підприємств / О.О. Цогла //Актуальні проблеми економіки. – 2011. – №7. – С.147–151.

dd. Гринько Т. Фактори конкурентоспроможності підприємств // Держава та регіони. – 2014. – №2. – С. 50–53.

ee. Богуславський Є.І. Вибір оптимального методу диверсифікації підприємств / Є.І. Богуславський, А.О. Черниченко // Ефективна економіка – 2013. – №10 – С.14–18.

ff. Гарачук Ю. О. Підвищення ефективності діяльності підприємства за рахунок управління конкурентоспроможністю / Ю. О. Гарачук // Актуальні проблеми економіки. – 2012. – N 2. – С. 60-66.

gg. Азоев Г.Л. Конкуренция: анализ, стратегия и практика: Кн.3 /Г.Л.Азоев; Библиотека хозяйственного человека. – М.: Центр экономики и маркетинга, 2016. – 208 с. – ISBN: 5-85873-009-4.

hh. Антонюк Л. Л. Міжнародна конкурентоспроможність країн: теорія та

- механізм реалізації / Л.Л. Антонюк / Монографія. – К. : КНЕУ, 2014, – 273 с.
- ii. Гельвановский М. Конкурентоспособность в микро-, мезо- и макроуровневом измерениях / М. Гельвановский, В. Жуковская, И. Трофимова // Рос. экон. журн. – 2014. – № 3. – С. 57–64
- jj. Кобрин Ю. Инновации – условия конкурентоспособности / Ю.Кобрин // Экономист. – 2004. – N 12. – С. 23-30.
- kk. Григоренко О.В. Внешнеэкономическая составляющая системы управления конкурентоспособностью промышленного предприятия: диссертация на соискание ученой степени к.э.н. / О.В. Григоренко // Российская государственная библиотека. – Ростов-на-Дону, 2016. – 211 с.
- ll. Захарін С.В. Економічна диверсифікація як ефективний механізм забезпечення розвитку підприємства [Електронний ресурс] / С.В. Захарін. – Режим доступу:
http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Natural/Vknutd/2012_1/139_145.pdf. – Назва з екрану.
- mm. Левицька А.О. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства: вітчизняні та закордонні підходи до класифікації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://essuir.sumdu.edu.ua/retrieve/82221> – Назва з екрану.
- nn. Булах І.В. Оцінка конкурентоспроможності підприємства [Електронний ресурс] / І.В. Булах, Т.Б. Надтока Режим доступу: <http://ea.donntu.org:8080/jspui/bitstream/> – Назва з екрану.
- oo. Портер М. Международная конкуренция. –М: Международные отношения, 2013. – 51 с.
- pp. Управління конкурентоспроможністю підприємства: Підручник/ Ю.Б. Іванов, М. О. Кизим, О. М. Тищенко, О. Ю. Іванова, О. В. Ревенко , Т. М. Чечетова-Терашвілі. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2010. – 320 с.
- qq. ТОВ «Інтертоп Україна» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://youcontrol.com.ua/ru/search/Інтертоп_Україна – Назва з екрану.
- rr. Довгань Л. Є., Каракай Ю. В., Артеменко Л. П. Стратегічний менеджмент [Електронний ресурс]. – Режим доступу: culonline.com.ua – Назва з екрану.

- ss. Мазаракі А.А. Економіка торговельного підприємства: підручник/Мазаракі А.А., Лігоненко Л.О., Ушакова Н.М. – К.: Хрещатик, 2009.
- tt. Клочкова М.С., Логинова Е.Ю., Якорєва А.С. Мерчендайзинг: Научная книга; М.; 2008.
- uu. Оберемчук В. Ф. Стратегія підприємств – К.: МАУП, 2000. –128 с.
- vv. Клименко С.М., Управління конкурентоспроможністю підприємства: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2006. – 527 с.
- ww. Пилипенко С. М., Пилипенко А. А., Отенко В. І. Менеджмент: Навчальний посібник. – Харків: Вид. ХДЕУ, 2002. – 208 с.
- xx. Офіційний сайт компанії «УБЕР» [Електронний ресурс] –Режим доступу: <https://www.uber.com/> – Назва з екрану.
- yy. Метод динамічного ціноутворення [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
http://stud.com.ua/53108/marketing/metod_reklama_platit_tovar – Назва з екрану.
- zz. Competera [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://competera.ru>. – Назва з екрану.